

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD-2068, Chișinău, str. Alecu Russo, 1
E-mail: office@competition.md, www.competition.md

DECIZIE mun. Chișinău

din 02.11.2023

Nr. APD - 01/22 - 54

Plenul Consiliului Concurenței,

acționând în temeiul art. 41 alin. (1) lit. l) și art. 65 alin. (1) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 (republicată în temeiul art. II alin. (4) din Legea nr. 199/2023, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 322-324, art. 575; în vigoare din 18.09.2023), Hotărârii Parlamentului nr. 331 din 30.11.2018 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței și a Hotărârii Parlamentului nr. 33 din 17.02.2022 privind numirea în funcție a unui membru și președinte al Plenului Consiliului Concurenței,

examinând raportul de investigație asupra cazului inițiat prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 01 din 28.01.2022 și materialele acumulate în cadrul investigației

A CONSTATAT:

1. Plenul Consiliului Concurenței, în baza notei nr. APD-06/18 din 27.01.2022 referitor la suspiciunile rezultate din examinarea acțiunilor „Transautogaz” SRL cu privire la majorarea presupus neargumentată a prețului la gaze naturale comprimate pentru vehicule din data de 22.01.2022, cu luarea în considerare a materialelor acumulate pe parcursul examinării preliminare, a inițiat din oficiu prin Dispoziția nr. 01 din 28.01.2022 investigația privind semnele încălcării prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 (în continuare – Legea concurenței) de către „Transautogaz” SRL, în legătură cu aplicarea unui preț inechitabil la comercializarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule începând cu data de 22.01.2022.

2. Obiectul investigației vizează modalitatea de stabilire a prețurilor de comercializare cu amănuntul a gazelor naturale comprimate pentru vehicule în stații de alimentare pe teritoriul Republicii Moldova de către întreprinderea „Transautogaz” SRL.

I. Părțile implicate

3. **„Transautogaz” societate cu răspundere limitată**, IDNO 10116000016305, administrator – Alexandr Chiseev. Întreprinderea face parte din grupul de companii afiliate „Moldovagaz” SA, având ca asociat unic până la data de 09.06.2023 – întreprinderea „Moldovatransgaz” SRL (100%), iar din data de 09.06.2023 – întreprinderea „Flacăra Albastră” SRL (100%), ambele întreprinderi fondate de „Moldovagaz” SA.
4. Întreprinderea este situată pe adresa juridică: mun. Chișinău, str. Vadul lui Vodă nr. 151 și desfășoară următoarele genuri principale de activitate: furnizarea gazelor naturale comprimate și a gazului lichefiat pentru vehicule la stații de alimentare și furnizarea serviciilor de reutilare a autovehiculelor / autocamioanelor cu sisteme de alimentare cu gaz natural comprimat (instalarea, reparația și testarea echipamentelor).
5. Întreprinderea realizează furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stații de alimentare în baza Licenței AC nr. 001318 din 15.05.2018, valabilă pentru o perioadă de 10 ani.

II. Piața relevantă

6. Examinarea problemelor concurențiale și evaluarea unei cauze de concurență se efectuează în cadrul pieței relevante. Determinarea pieței relevante reprezintă un instrument de identificare și de definire a cadrului în care se exercită concurența. În funcție de natura problemei concurențiale, dimensiunile pieței relevante pot fi diferite. Piața relevantă se determină prin raportarea pieței relevante a produsului la piața geografică relevantă.

Piața relevantă a produsului

7. Piața relevantă a produsului cuprinde toate produsele și/sau serviciile pe care consumatorul le consideră interschimbabile sau substituibile, datorită caracteristicilor, prețurilor și utilizării acestora.

8. Problema vizată de prezenta investigație se referă la modalitatea de stabilire a prețului de comercializare a gazelor naturale comprimate pentru vehicule în stații de alimentare.

Caracteristicile și utilizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicul

9. Conform art. 2 din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108 din 27.05.2016 (în continuare – Legea cu privire la gazele naturale), gaze naturale comprimate pentru vehicul (în continuare - GNCV) reprezintă gaze naturale stocate în recipiente prin comprimare la presiunea de peste 20 MPa în scopul utilizării lor drept combustibil pentru vehicule cu motoare cu ardere internă. În fapt, GNCV-ul, sau după forma sa mai uzuală de utilizare – metanul reprezintă gazul natural furnizat de „Moldovagaz” SA prin rețelele de transport și distribuție, însă comprimat prin utilaj special în stații de alimentare, până la condiția tehnică necesară pentru a fi utilizat de vehicule.
10. Conform art. 12 alin. (1) din Legea cu privire la gazele naturale, vânzarea GNCV la stațiile de alimentare reprezintă o activitate reglementată și se desfășoară doar în baza licențelor eliberate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - ANRE), iar conform art. 15 alin. (10) din lege, GNCV se vinde exclusiv la stațiile de alimentare. De asemenea, GNCV nu este un produs care poate fi depozitat sau furnizat angro la stațiile de alimentare. Respectiv, nu există consumatori angro, întrucât GNCV este utilizat în calitate de combustibil doar pentru vehicule.
11. În Republica Moldova, principalele tipuri de combustibil pentru motoarele cu ardere internă a autovehiculelor sunt reprezentate de produsele derivate ale petrolului: benzina, motorina și gazul lichefiat și de GNCV. Activitatea de comercializare cu amănuntul a GNCV este licențiată separat de activitatea de comercializare cu amănuntul a benzinei și motorinei, și a gazului lichefiat.

Substituibilitatea GNCV cu benzină, motorină sau gaz lichefiat

12. GNCV este folosit doar pe vehicule echipate cu motoare cu ardere internă pe bază de benzină. Respectiv, motorina și gazul lichefiat nu pot fi considerați substituenți ai GNCV.
13. Pentru ca GNCV să fie utilizat pentru vehicule este necesar un proces de conversie astfel încât vehiculele să poată funcționa atât cu benzină, cât și cu GNCV. Odată ce un vehicul este convertit la CNGV, acesta poate funcționa cu ambele sisteme de combustibil, caz în care benzina ar putea fi considerată un substitut pentru CNGV.

14. Prin urmare, din punct de vedere a cererii, aceste două tipuri de combustibil pot fi substituibile într-o anumită măsură. Însă, este important de reținut că principala caracteristică a motoarelor cu ardere internă pe bază de benzină este că în momentul de aprindere prin scânteie se utilizează doar benzina, fapt ce presupune că acest produs este indispensabil pentru utilizarea autovehiculelor echipate cu astfel de motoare, ceea ce nu este aplicabil și în cazul GNCV. Astfel, substituibilitatea în acest caz este valabilă doar din perspectiva utilizării benzinei ca alternativă GNCV, însă nu și viceversa. Conform cerințelor tehnice a vehicului, consumatorul este obligat să utilizeze benzina, însă nu și GNCV.

Substituibilitatea GNCV și a benzinei prin prisma prețului

15. Așa cum a menționat ANRE, prin scrisoarea nr. 07/01-331 din 26.01.2022 către Consiliul Concurenței, prețurile la comercializarea GNCV se stabilesc în mod liber de către furnizori, fiind reglementat doar prețul de achiziție a gazelor naturale de la „Moldovagaz” SA, preț provizoriu care este stabilit și aprobat de ANRE, în funcție de categoria punctelor de ieșire din rețele de transport sau distribuție.
16. Un factor crucial în determinarea substituibilității între GNCV și benzina este raportul de preț. Cu cât mai mare este proporția prețului GNCV în acest raport, cu atât există o mai mare probabilitate ca acesta să fie substituibil cu benzina.
17. În general, până la sfârșitul anului 2021, când a avut loc o creștere semnificativă a prețului la furnizarea gazelor naturale, de circa două ori, GNCV era considerat un combustibil mult mai ieftin decât benzina. Prețul GNCV constituia mai puțin de 40% din prețul benzinei.
18. Mai jos, în tabelul 1 și diagramă este prezentată evoluția raportului de preț GNCV/benzină și a prețului de comercializare cu amănuntul în stații de alimentare a acestor două produse, în perioada iulie 2021-iulie 2023, în baza rapoartelor de monitorizare publicate pe pagina ANRE¹ și a prețurilor afișate pe propria pagină web a „Transautogaz” SRL².

¹ <https://anre.md/rapoarte-de-monitorizare-3-102>

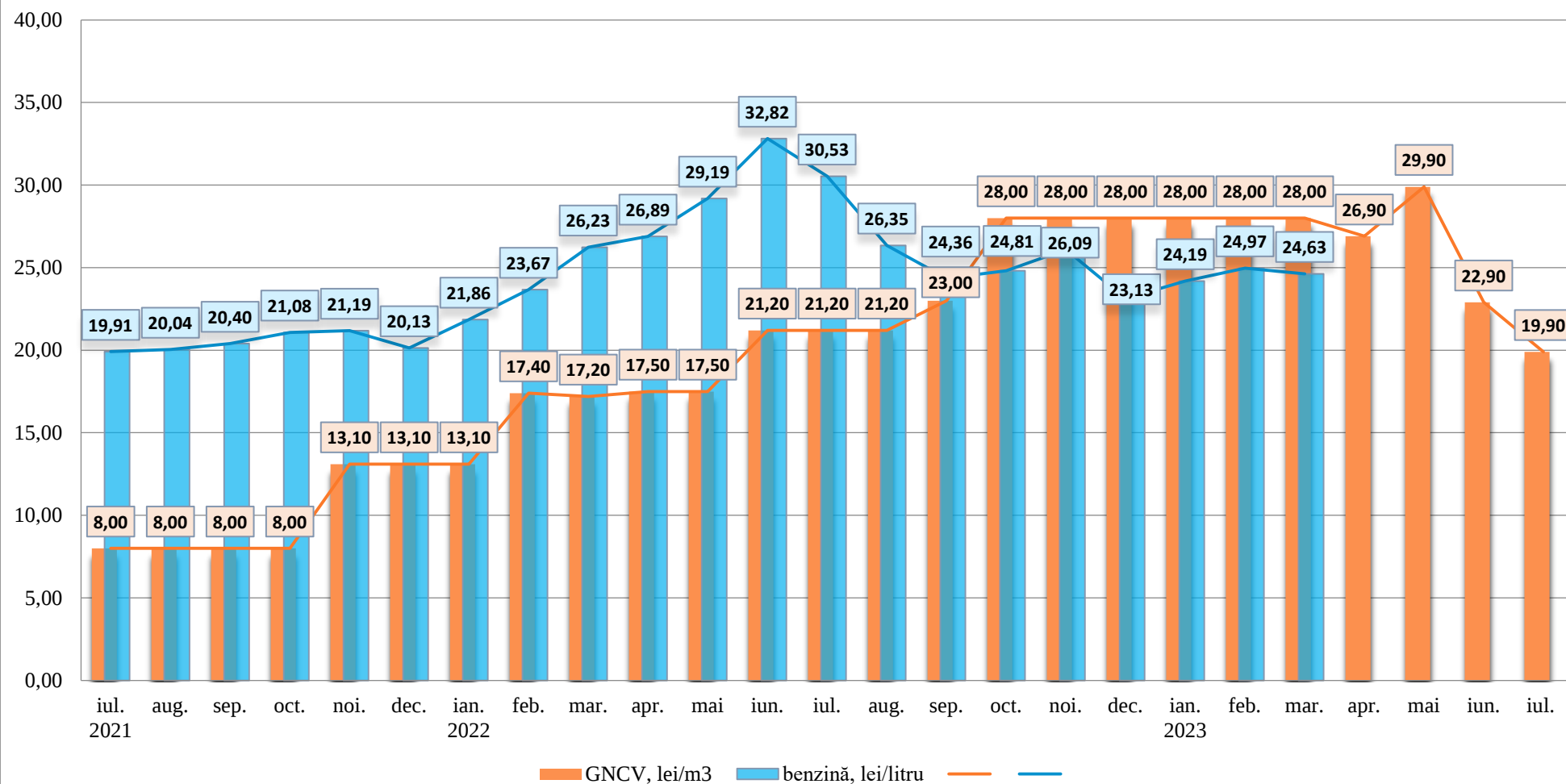
² <https://transautogaz.md/ro/> - prețurile au fost obținute prin intermediul platformei <https://web.archive.org/>

Informații privind prețurile cu amănuntul la comercializarea GNCV și benzină în stații de alimentare, și privind raportul de preț GNCV/benzină, iulie 2021 - iulie 2023

Luna, anul	GNCV, lei/m3	Benzină, lei/litru	GNCV/Benzină, %
iul. 2021	8,00	19,91	40,18%
aug.	8,00	20,04	39,92%
sep.	8,00	20,40	39,22%
oct.	8,00	21,08	37,95%
noi.	13,10	21,19	61,82%
dec.	13,10	20,13	65,08%
ian. 2022	13,10	21,86	59,93%
feb.	17,40	23,67	73,51%
mar.	17,20	26,23	65,57%
apr.	17,50	26,89	65,08%
mai	17,50	29,19	59,95%
iun.	21,20	32,82	64,59%
iul.	21,20	30,53	69,44%
aug.	21,20	26,35	80,46%
sep.	23,00	24,36	94,42%
oct.	28,00	24,81	112,86%
noi.	28,00	26,09	107,32%
dec.	28,00	23,13	121,05%
ian. 2023	28,00	24,19	115,75%
feb.	28,00	24,97	112,13%
mar.	28,00	24,63	113,68%
apr.	26,90	-	-
mai	29,90	-	-
iun.	22,90	-	-
iul.	19,90	-	-

Sursă: Pagina web a „Transautogaz” SRL și în baza rapoartelor de monitorizare ANRE pentru anii 2021-2023

Evoluția prețurilor cu amănuntul la comercializarea GNCV și benzină în stații de alimentare, iulie 2021 - iulie 2023

19. Conform tabelului 1 se observă că începând cu luna noiembrie 2021, raportul de preț GNCV/benzină a depășit valoarea de 60%, oscilând în perioada noiembrie 2021 – iulie 2022 în intervalul 60%-70%. În luna august 2022, prețul GNCV a depășit valoarea de 80% din prețul benzinei, ca ulterior, începând cu luna octombrie 2022 și până în luna martie 2023, să oscileze în intervalul 107%-121%, ceea ce reprezintă o depășire a prețului la benzină.
20. În opinia furnizorilor licențiați de GNCV, conform scrisorii din 11.08.2022 de la „Oltavim” SRL și a scrisorii nr. 34 din 16.08.2022 de la „Saltica-Lux” SRL, substituibilitatea GNCV cu benzină trebuie luată în calcul la un raport de preț ce ar depăși 60% sau la o diferență de preț care nu ar coborî sub 40%. La o diferență de preț sub 25%, aceștia consideră că majoritatea conducătorilor auto se orientează la alimentarea pe benzină.
21. Astfel, pe fonul modificărilor considerabile de preț la gazele naturale, începând cu luna noiembrie 2021, pe piața comercializării GNCV, după o perioadă lungă de stabilitate s-au creat condiții propice pentru modificarea preferințelor consumatorilor, și anume luarea în considerare a substituibilității GNCV cu produsul alternativ - benzina. Această instabilitate a făcut piața comercializării cu amănuntul a GNCV să fie foarte volatilă, în care cererea, oferta și condițiile de piață puteau fluctua într-un ritm rapid și imprevizibil.
22. Din considerentele expuse, se poate concluziona că începând cu luna noiembrie, 2021 și până la situația lunii martie, 2023, piața relevantă a produsului poate cuprinde atât GNCV, cât și benzina. Astfel, incertitudinea cu privire la gradul de substituibilitate dintre GNCV și benzină în perioada respectivă poate determina atât o definire restrânsă a pieței produsului - comercializarea cu amănuntul a GNCV în stații de alimentare, cât și o definire mai largă, în care să fie cuprinsă în aceeași piață și comercializarea cu amănuntul a benzinei în stații de alimentare.
23. Totodată, precizăm că în situația în care pe parcursul unei investigații se ajunge la concluzia că acțiunea investigată nu a afectat concurența sau nu există riscul apariției unor efecte anticoncurențiale, definirea exactă a pieței relevante nu reprezintă o condiție necesară pentru a ajunge la o concluzie cu privire la impactul concurenței, aceasta fiind lăsată deschisă.
24. Așadar, după cum este relatat în capitolele următoare, în cazul de față, concluziile în urma celor investigate nu au relevat prezența unei probleme de concurență, prin urmare, definirea exactă a pieței produsului va fi lăsată deschisă. De asemenea, exclusiv în scopul descrierii faptelor investigate se va utiliza varianta restrânsă a pieței produsului - piața comercializării cu amănuntul a GNCV în stații de alimentare.

Piața geografică relevantă

25. Piața geografică relevantă este definită conform art. 4 din Legea concurenței ca fiind zonă în care întreprinderile sunt implicate în oferta sau cererea de pe piața relevantă a produsului, în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi deosebită de zonele geografice învecinate prin condiții de concurență ce diferă în mod apreciabil.
26. Luând în considerare cele expuse în capitolul privind piața produsului, în dependență de definirea restrânsă sau extinsă a pieței produsului, piața geografică poate cuprinde o dimensiune locală, restrânsă la nivel de localitate – în cazul pieței produsului ce include doar comercializarea GNCV, sau una extinsă, la nivel național, în cazul unei piețe a produsului ce include comercializarea GNCV și benzina.
27. Din punct de vedere geografic, piața comercializării cu amănuntul a GNCV prezintă caracteristici locale, deoarece cererea este reprezentată de posesorii autovehiculelor care se aprovizionează la stațiile de alimentare din apropierea zonelor pe care aceștia le frecventează în mod curent (traseul spre locul de muncă, zona de reședință etc.). Structura pieței cuprinde 5 furnizori licențiați care dețin stații de alimentare amplasate în doar 8 localități din Republica Moldova.

Tabelul 2

Stațiile de alimentare cu GNCV și amplasarea acestora

Nr.	Furnizori GNCV	Amplasare stație de alimentare	Număr stații	Distanța până la cea mai apropiată stație concurentă*
1	Transautogaz	mun. Chișinău	5	< 5 km
		mun. Bălți	2	32 km
		s. Țarigrad (r-ul Drochia)	1	45 km
		s. Seliște (r-ul Orhei)	1	35 km
		s. Cișmea (r-ul Orhei)	1	42 km
		or. Hîncești	1	30 km
		s. Bugeac (UTA Găgăuzia)	1	65 km
2	Lukoil-Moldova	mun. Chișinău	4	< 5 km
3	Rompetrol Moldova	com. Gura Camencii (r-ul Florești)	1	32 km
4	Oltavim	mun. Chișinău	1	< 5 km
5	Saltica-Lux	mun. Chișinău	2	< 5 km

Sursă: În baza informațiilor prezentate de furnizorii de GNCV, *<https://www.calcmaps.com/map-radius>

28. Din tabelul 2 se observă că posibilitatea substituției între diverse stații de alimentare este limitată sub raport geografic, fiecare localitate formând în acest caz o piață separată.

29. Pe de altă parte, dacă se admite definirea unei piețe extinse a produsului, care va cuprinde și comercializarea cu amănuntul a benzinei, având în vedere dispersia stațiilor de alimentare pe tot teritoriul Republicii Moldova în care se comercializează și benzină, precizăm că suprapunerea între zonele de atracție ale stațiilor de alimentare nu determină numai interacțiuni de natură concurențială între stațiile de alimentare apropiate din punct de vedere geografic, ci, într-o anumită măsură, au efect de tipul „reacției în lanț” asupra unor stații de alimentare aflate la distanțe mai mari. Astfel, operatorii petrolieri ce comercializează benzină în stațiile de alimentare răspândite la nivel național (în total de peste 600 de stații de alimentare), au posibilitatea să interacționeze între ei la nivel concurențial, inclusiv cu operatorii de stații de alimentare în care se comercializează GNCV, pe tot teritoriul Republicii Moldova.
30. Totuși, în scopul prezentei investigații, din motivele expuse și în capitolul anterior, definirea pieței relevante urmează a fi lasată deschisă, întrucât concluziile investigației nu au reliefat existența unei probleme de concurență care să constituie încălcarea art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței.

Poziția pe piață a „Transautogaz” SRL în raport cu furnizorii de GNCV și comercianții de benzină în stații alimentare

31. Conform Registrului de licențiere publicat pe pagina ANRE³, doar 5 întreprinderi dețin licență de furnizare a GNCV prin stații de alimentare. Amplasarea stațiilor de alimentare este prezentată conform tabelului 2.
32. În situația unei piețe separate a comercializării cu amănuntul a GNCV, având în vedere amplasarea stațiilor de alimentare cu GNCV și distanța dintre localități, fiecare localitate ar forma o piață relevantă aparte.
33. Conform informațiilor de la furnizorii de GNCV, după volumul vânzărilor de GNCV în anul 2021, la nivelul mun. Chișinău, se prezintă următoarea situație:

³ <https://anre.md/registrul-de-licentiere-3-261>

Tabelul 3

**Cotele pe piața comercializării GNCV în mun. Chișinău,
după venitul din vânzări, 2021**

Nr.	Furnizori GNCV	Nr. stații de alimentare	Vânzări, lei	Cota, %
1	Transautogaz	5	[...]	[...]
2	Lukoil	4	[...]	[...]
3	Saltica-Lux	2	[...]	[...]
4	Oltavim	1	[...]	[...]
	Total	12	193.797.973,78	100,00%

Sursă: În baza informațiilor prezentate de furnizorii de GNCV

34. Astfel, observăm că la nivelul mun. Chișinău, conform situației din anul 2021, după volumul vânzărilor de GNCV în stații de alimentare „Transautogaz” SRL deținea o cotă semnificativă de piață de circa [...], ceilalți concurenți înregistrând cote între [...].
35. Însă o altă situație a poziției pe piață a furnizorilor se prezintă la o eventuală definire extinsă a pieței relevante, în care comercializarea cu amănuntul a GNCV și a benzinei în stații de alimentare la nivel național ar reprezenta aceeași piață relevantă. Mai jos, în tabelul 4 este reprezentată situația pe piață a furnizorilor GNCV în raport cu volumul total al vânzărilor la nivel național de GNCV și benzină, conform situației anului 2021.

Tabelul 4

**Cotele pe piața comercializării GNCV și benzină la nivel național,
după venitul din vânzări, 2021**

Nr.	Furnizori	Nr. stații de alimentare	Vânzări, lei	Cota, %
1	Transautogaz (GNCV)	12	[...]	[...]
2	Lukoil (GNCV)	4	[...]	[...]
3	Oltavim (GNCV)	1	[...]	[...]
4	Saltica-Lux (GNCV)	2	[...]	[...]
5	Rompetrol (GNCV)	1	[...]	[...]
	<i>Total GNCV</i>	<i>20</i>	<i>266.071.339,5</i>	<i>5,68%</i>
	<i>Total benzină</i>	<i>668</i>	<i>4.414.631.056,00</i>	<i>94,32%</i>
	Total GNCV+benzină	688	4.680.702.395,47	100,00%

Sursă: În baza informațiilor prezentate de furnizori de GNCV și a raportului de monitorizare ANRE pentru anul 2021⁴

36. Tabelul 4 ne oferă o imagine total diferită, în care vânzările cu amănuntul de GNCV în totalul vânzărilor cu amănuntul de GNCV+benzină în anul 2021

⁴ <https://anre.md/storage/upload/administration/reports/925/RAPORT~1.pdf>

reprezintă circa 6%, iar pe această dimensiune a pieței, cota „Transautogaz” SRL este de doar circa [...] %.

37. Reiterăm că, începând cu luna noiembrie 2021, situația pe piața comercializării GNCV s-a modificat esențial, când prețurile reglementate de achiziție a gazelor naturale de la „Moldovagaz” SA au crescut practic de două ori. Acest fapt a crescut proporția prețului GNCV în raportul de preț dintre GNCV/benzina, aceasta depășind 60%, ca ulterior să crească până la 120%.
38. Totodată, la sfârșitul anului 2022 și începutul anului 2023, „Transautogaz” SRL a anunțat sistarea activității a 4 stații de alimentare cu GNCV⁵, întreprinderea solicitând ANRE reperfectarea licenței de furnizare prin excluderea stațiilor respective din Anexa nr. 2 la licență⁶. Aceasta denotă că modificările esențiale produse pe piață au rezultat într-o instabilitate ridicată a pieței, inclusiv a situației furnizorilor pe această piață.

Perioada de timp supusă examinării

39. Având în vedere acțiunea investigată, perioada supusă examinării, în sensul cazului dat, se stabilește începând cu data de 21.01.2022 și până la 28.01.2022 inclusiv, dată la care „Transautogaz” SRL și-a ajustat prețurile la vânzarea GNCV în stații de alimentare conform Hotărârii CA al ANRE nr. 32 din 28.01.2022.

III. Acte și fapte constatate

40. În perioada 22.01.2022-24.01.2022, în mass-media au circulat mai multe știri alarmante despre faptul că întreprinderea „Transautogaz” SRL, principalul furnizor de GNCV în Republica Moldova, a majorat semnificativ începând cu data de 22.01.2022 prețul GNCV pe întreaga rețea a stațiilor de alimentare⁷, deși o modificare a prețului materiei prime – gazul natural, nu avuse loc la momentul respectiv. Astfel, „Transautogaz” SRL a operat o majorare de preț de circa 34%, modificând prețul de comercializare de la 13,10 lei/m³ la 17,60 lei/m³ (incl. TVA).

⁵ https://transautogaz.md/ro/?post_type=trans_news&p=1062

https://transautogaz.md/ro/?post_type=trans_news&p=1055

⁶ <https://anre.md/storage/upload/administration/hcareports/1616/HCA%20nr.%20926%20din%2009.12.2022.pdf>

⁷ <https://unimedia.info/ro/news/4ef2c27991d3287b/cu-aproape-5-lei-in-doar-24-de-ore-petul-la-gazul-metan-afisat-de-transautogaz.html>

<https://agora.md/stiri/97873/ultima-ora-gazul-metan-s-a-scampit-si-a-depasit-17-lei>

<https://sputnik.md/20220122/preaturi-record-gazul-metan-48236294.html>

<https://safenews.md/slusari-despre-pretul-la-gaz-metan-m-am-saturat-de-declaratii-sterile-voi-veniti-cu-declaratiile-groaznice-pe-hatrie-iar-populatia-sufera/>

41. Pe fonul acestei situații, prin scrisoarea nr. 07/101-33 din 26.01.2022, Consiliul Concurenței a fost sesizat și de către ANRE despre o posibilă distorsionare a pieței, aceasta solicitând investigarea situației dacă „Transautogaz” SRL, prin prisma apartenenței la grupul de întreprinderi a „Moldovagaz” SA, a utilizat careva informații despre o eventuală modificare cu caracter retroactiv a prețului la gazele naturale (informații care nu ar fi avut caracter public), în vederea creării unui avantaj competitiv față de ceilalți furnizori de pe piață.
42. În acest sens, ANRE a comunicat că „Moldovagaz” SA a înaintat prin scrisoarea nr. 10-183 din 21.01.2022 către ANRE o cerere de majorare a prețurilor reglementate la gazele naturale, solicitând aplicarea retroactivă din 01.01.2022. Tot în aceeași zi, directorul „Transautogaz” SRL a emis Ordinul nr. 10 din 21.10.2022, prin care s-a aprobat și pus în aplicare începând cu data de 22.01.2022 noile prețuri la GNCV. ANRE consideră că la data de 21.01.2022 doar „Transautogaz” SRL cunoștea despre cererea de majorare retroactivă a prețurilor de furnizare a gazelor naturale, fapt ce a pus ceilalți 4 furnizori de GNCV în condiții defavorabile în raport cu „Transautogaz” SRL.
43. În scopul elucidării circumstanțelor de fapt, în contextul unui interes public major al subiectului în cauză, având în vedere suspiciunile rezultate din examinarea acțiunilor „Transautogaz” SRL cu privire la majorarea presupus neargumentată a prețului la GNCV din data de 22.01.2022, Plenul Consiliului Concurenței a inițiat prin Dispoziția nr. 01 din 28.01.2022 o investigație referitor la semnele încălcării de către „Transautogaz” SRL a prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței, prin impunerea, în mod direct sau indirect a unui preț inechitabil de vânzare.
44. Pentru a constitui un abuz de poziție dominantă, comportamentul „Transautogaz” SRL trebuie să aibă ca obiect sau să poată avea ca efect limitarea concurenței sau prejudicierea consumatorilor. Raportat la cazul de față, pentru a avea ca obiect sau a putea avea ca efect limitarea concurenței sau prejudicierea consumatorilor, comportamentul „Transautogaz” SRL ar fi trebuit să vizeze stabilirea în mod inechitabil a prețurilor de vânzare a GNCV în stații de alimentare.
45. Un preț poate fi considerat „inechitabil”, în sensul art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței, doar în cazul în care nu există nicio justificare validă pentru diferența dintre prețul de referință și prețul real impus de întreprinderea dominantă clienților săi. Justificări valide pot constitui atât majorările costurilor de achiziție/producție, finanțări de investiții în dezvoltare și inovare, echitatea în raport cu concurența (prețurile sunt în linie cu practicile obișnuite din industrie și nu există o distorsiune semnificativă a concurenței), cât și riscurile și

incertitudinile pieței. În acest ultim caz, majorarea prețului este necesară pentru a compensa riscurile și incertitudinile existente pe piață. Acestea pot include **fluctuațiile prețurilor materiilor prime, schimbările reglementărilor** sau politicilor guvernamentale, cererea volatilă sau alți factori care pot afecta stabilitatea și sustenabilitatea afacerii furnizorului.

46. Astfel, la solicitarea Consiliului Concurenței, prin scrisoarea nr. 30 din 27.01.2022 și, ulterior, prin scrisoarea nr. 47 din 16.02.2022, „Transautogaz” SRL a argumentat că majorarea de preț a GNCV începând cu 22.01.2022 a avut la bază:
- precedentul lunii noiembrie 2021, când prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 503 din 09.11.2021 au fost majorate retroactiv prețurile provizorii reglementate pentru furnizarea gazelor naturale de către „Moldovagaz” SA, în contextul obligației de serviciu public, cu intrarea în vigoare din 01.11.2021;
 - cererea înaintată de „Moldovagaz” SA către ANRE la data de 21.01.2022 privind majorarea tarifului pentru furnizarea gazelor naturale, retroactiv, din data de 01.01.2022;
 - asigurarea minimizării pe cât posibil a pierderilor din cauza puterii retroactive a Hotărârii CA al ANRE nr. 32 din 28.01.2022 și conștientizarea faptului că întreprinderea nu va suporta costuri de achiziție conform prețurilor reglementate la furnizarea gazelor naturale, dar noile costuri ce urmau a intra în vigoare, retroactiv, începând cu data de 01.01.2022.
47. Conform „Transautogaz” SRL, aprobarea retroactivă a prețurilor de furnizare a gazelor naturale la data de 09.11.2021, cu punerea în aplicare de la data de 01.11.2021 a creat întreprinderii un precedent, aceasta suportând cheltuieli suplimentare de achiziție cauzate de diferența obținută dintre prețul reglementat aprobat de ANRE și prețul de achiziție în vigoare la momentul comercializării GNCV în perioada 01.11.2021-09.11.2021, pierdere brută pentru perioada menționată constituind circa [...]. Pentru perioada 01.01.2022 – 21.01.2022, „Transautogaz” SRL a calculat o pierdere brută de circa [...].
48. De asemenea, cu referire la precedentul stabilirii retroactive a prețurilor reglementate la furnizarea gazului natural, prin scrisoarea din 14.02.2022, înregistrată cu număr de intrare la Consiliul Concurenței nr. 311 din 14.02.2023, s-a expus și furnizorul de GNCV - întreprinderea „Oltavim” SRL, care a comunicat Consiliului Concurenței că asemenea practici au pus o povară financiară semnificativă pe umerii furnizorilor de GNCV, cu riscul provocării unei incapacități de plată și, implicit, a sistării furnizării gazului natural de către „Moldovagaz” SA. Totodată, aceasta a invocat suportarea pierderilor provocate din

diferența prețului de achiziție și prețul aplicat la GNCV, atât pentru situația din luna noiembrie 2021, cât și pentru cea din luna ianuarie 2022.

49. Aceleași reclamații au fost aduse și de către întreprinderea „Saltica-Lux” SRL, prin scrisoarea nr. 8 din 14.02.2022, care a menționat că stabilirea retroactivă a prețurilor reglementate la furnizarea gazului natural a creat un precedent economic grav care a afectat ireversibil subiecții raporturilor de drept și a adus la înregistrarea pierderilor semnificative din diferența prețului de achiziție a gazului natural și cel aplicat la vânzarea GNCV.
50. Prin scrisoarea nr. 3 din 27.01.2022, „Saltica-Lux” SRL a comunicat că s-a adresat la ANRE în privința modalității de compensare a pierderilor provocate de caracterul retroactiv al Hotărârilor CA al ANRE, prezentând o copie a răspunsului ANRE nr. 01-01/336 din 27.01.2022.
51. Prin răspunsul către „Saltica-Lux” SRL, ANRE a comunicat doar faptul că a fost obligată prin Dispoziția nr. 4 din 02.11.2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale să aprobe până la data de 10.11.2021 prețurile provizorii reglementate pentru furnizarea gazelor naturale pentru „Moldovagaz” SA, cu aplicarea retroactivă a acestora din data de 01.11.2021.
52. În contextul în care pe piață s-a creat o incertitudine cu privire la practicile comerciale pe care ar fi trebuit să le aplice în cazul stabilirii retroactive a prețurilor reglementate la furnizarea gazelor naturale, fără a avea alte explicații cu privire la compensarea pierderilor suportate, **rezultă că gestionarea acestor situații a rămas pe seama furnizorilor de GNCV, urmând ca diferența de preț să fie recuperată în timp prin includerea în prețul de vânzare a GNCV.**
53. Cu referire la recuperarea diferenței de preț, prin scrisoarea nr. 47 din 16.02.2022 și „Transautogaz” SRL a confirmat concluzia de bază menționată mai sus. Aceasta a explicat că tehnologia de comercializare a GNCV presupune comprimarea gazelor naturale la ieșirea din conducte (în punctele de ieșire din rețeaua de transport sau rețeaua de distribuție, după caz) și, respectiv, nu poate fi depozitat. Astfel, realizarea GNCV având loc zilnic prin fiscalizarea operațiunilor la fiecare stație de alimentare, în cazul aprobării prețurilor la furnizarea gazelor naturale cu dată din urmă, întreprinderea nu-și poate recompensa diferența de preț de la consumatori, decât prin ajustarea ulterioară a prețului de comercializare cu amănuntul a GNCV.
54. Potrivit pct. 3.3 din Contractul de furnizare a gazelor naturale [...] încheiat de „Transautogaz” SRL cu „Moldovagaz” SA, achitarea gazelor naturale furnizate se efectuează [...]. În factură se indică prețul reglementat la furnizarea gazelor naturale [...].

55. Prin urmare, rezultă că pentru a efectua achitarea deplină și în termen către „Moldovagaz” SA a gazelor naturale conform facturii fiscale, în vederea evitării a careva penalități de întârziere sau neplată, furnizorul de GNCV era nevoit să își ajusteze practicile comerciale astfel încât să-și recupereze diferența de preț până la termenul de achitare definitivă a facturii fiscale.
56. **În contextul unor precedente, cu referire la situația din luna noiembrie 2021, schimbările de reglementare și fluctuațiile de preț la furnizarea gazelor naturale au alimentat semnificativ incertitudinile de pe piața comercializării GNCV în stații de alimentare la începutul anului 2022, ceea ce a reprezentat un temei pentru furnizorii de GNCV, inclusiv „Transautogaz” SRL, să recurgă la măsuri excepționale de compensare a riscurilor, materializate prin modificări anticipate a prețurilor.**
57. Din cele comunicate de „Transautogaz” SRL, precum și confirmate prin factura fiscală din 30.11.2021 emisă de „Moldovagaz” SA și prin ordinele Transautogaz” SRL de modificare a prețurilor nr. 10 din 21.01.2022 și nr. 11 din 28.01.2022, majorarea de preț a GNCV efectuată de întreprindere, atât urmare a situației din luna noiembrie 2021, cât și a situației din luna ianuarie 2022, nu a depășit proporția de modificare a prețului de achiziție a gazului natural aprobat de ANRE. La majorarea prețului reglementat de furnizare a gazului natural din 09.11.2021 (cu intrarea în vigoare din 01.11.2021)⁸ cu circa 5,15 lei/m³ (fără TVA), „Transautogaz” SRL a efectuat la 10.11.2021 o creștere de preț cu 4,72 lei/m³ (fără TVA). La solicitarea „Moldovagaz” SA din 21.01.2022 de majorare a prețului reglementat de furnizare a gazului natural cu circa 4,24 lei/m³ (fără TVA), „Transautogaz” SRL, având precedentul lunii noiembrie 2021, a aplicat la 22.01.2022 o creștere de preț la GNCV cu 4,16 lei/m³ (fără TVA), iar după aprobarea prețului reglementat de ANRE la 28.01.2022 (cu intrarea în vigoare din 01.01.2022)⁹, preț cu 3,86 lei/m³ (fără TVA) mai mare decât ultimul preț aprobat la 24.12.2021¹⁰, prin modificarea din 28.01.2022 „Transautogaz” SRL a ajustat diferența de preț între prețul aprobat de ANRE și propriul preț la GNCV prin diminuare până la 3,79 lei/m³.
58. Conform Ordinelor de modificare nr. 10 din 21.01.2022 și nr. 11 din 28.01.2022, „Transautogaz” SRL a stabilit același nivel de preț pentru toate stațiile de alimentare cu GNCV aflate în gestiunea sa, indiferent de localitate. Astfel, începând cu data de 22.01.2022 prețul de vânzare a GNCV la panou în stațiile de alimentare a fost stabilit la 17,60 lei /m³, iar începând cu 29.01.2022 acesta a fost

⁸ Hotărârea CA al ANRE nr. 503 din 09.11.2021

⁹ Hotărârea CA al ANRE nr. 32 din 28.01.2022

¹⁰ Hotărârea CA al ANRE nr. 666 din 24.12.2021

diminuat la 17,20 lei /m³. Prin urmare, nu s-a demonstrat **o aplicarea neuniformă a prețului de vânzare a GNCV de către „Transautogaz” SRL, cu careva elemente de discriminare a consumatorilor.**

59. În ce privește cele invocate de ANRE în sesizarea nr. 07/101-33 din 26.01.2022 despre o posibilă distorsionare a pieței comercializării GNCV prin utilizarea de către „Transautogaz” SRL a unor informații care nu ar fi avut caracter public (cu referire la faptul că „Transautogaz” SRL a adoptat ordinul de modificare a prețului la GNCV pe data 21.01.2022, exact în ziua când „Moldovagaz” SA a înaintat către ANRE cererea de ajustare a prețului reglementat la furnizarea gazelor naturale, cu aplicarea din 01.01.2022, fapt despre care, în opinia ANRE ar fi trebuit să cunoască doar „Moldovagaz” SA și ANRE), în vederea creării unui avantaj competitiv față de ceilalți furnizori de pe piață, Consiliul Concurenței precizează următoarele.
60. În ziua în care a depus la ANRE cererea de ajustare a prețurilor reglementate la furnizarea gazelor naturale, „Moldovagaz” SA a plasat un comunicat și pe propria pagina web¹¹ în care se menționează că *„noile tarife reglementate au fost înaintate ANRE”* și că acestea *„conform calcululelor Moldovagaz urmează să intre în vigoare la 1 ianuarie 2022”*. Metadatele referitoare la data publicării anunțului respectiv, indică ziua de 21.01.2022. De asemenea, același anunț a fost postat de „Moldovagaz” SA într-o postare pe propria pagină de pe rețeaua de socializare „Facebook”¹², unde la data publicării este indicat *„21 ianuarie 2022 ora 11:35”*.
61. Deși Ordinul nr. 10 din 21.01.2022 a directorului „Transautogaz” SRL de modificare a prețurilor la vânzarea GNCV datează cu aceeași zi ca și cererea de majorare înaintată de „Moldovagaz” SA către ANRE, Consiliul Concurenței nu a determinat caracterul secret sau non-public al acestor informații, ori „Moldovagaz” SA a anunțat la data de 21.01.2022 despre cererea înaintată către ANRE atât pe propria pagină web, cât și pe propria pagină de „Facebook” (anunțul fiind postat în prima jumătate a zilei – ora 11:35). Respectiv, fiind o informație publică, se prezumă că aceasta putea fi cunoscută și utilizată inclusiv de către ceilalți furnizori de GNCV. Având în vedere aspectele menționate, Consiliul Concurenței consideră că cele invocate în sesizarea ANRE nu sunt susținute de materialul probator aflat la dosar.
62. În concluzie, reiterăm că modificarea anticipată a prețului de vânzare a GNCV în stații de alimentare de către „Transautogaz” SRL la data de 22.01.2022 a reprezentat o măsură întemeiată, de răspuns la precedentul de reglementare, iar

¹¹ <https://www.moldovagaz.md/rom/centrul-de-presa/comunicate-de-presa/noile-tarife-la-gaze-naturale-sunt-inaintate-anre-1794>

¹²

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0e6xGfDJsvp2FD5pVCujbmBg3BWCp5MLMXSLvRHwqm7h3CxmTuu1nVF8NEc4vRiHjl&id=269368073470771&mibextid=qC1gEa

caracterul preventiv a acestei măsuri a avut scop de protecție împotriva riscurilor și asigurare a sustenabilității afacerii în fața incertitudinilor viitoare. Pe parcursul investigației nu s-a demonstrat că măsura respectivă *a fost aplicată neproporțional și inechitabil în contextul pieței și a condițiilor specifice acesteia*.

63. Pe cale de consecință, ținând cont de modificările pe piață, în cazul de față, nu poate fi reținut un posibil comportament abuziv al „Transautogaz” SRL de natură să afecteze concurența sau să prejudicieze consumatorii. Astfel, neîndeplinirea acestei condiții duce la concluzia inexistenței semnelor de încălcare a art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței.
64. Prin scrisoarea nr. APD - 05/272-1454 din 19.10.2023, în temeiul art. 59 din Legea concurenței, Consiliul Concurenței a remis în adresa întreprinderii „Transautogaz” SRL raportul de investigație în vederea acordării dreptului de a prezenta observații pe marginea acestuia. Prin scrisoarea nr. 405 din 23.10.2023 „Transautogaz” SRL a comunicat despre lipsa de obiecții la raportul de investigație.

IV. Calificarea legală a acțiunilor constatate conform prevederilor Legii concurenței

65. Din analiza faptelor petrecute, Consiliul Concurenței a ajuns la concluzia că nu a fost dovedită existența unei acțiuni abuzive din partea „Transautogaz” SRL, acțiune interzisă de prevederile art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței.
66. Astfel, Consiliul Concurenței a stabilit că definirea pieței relevante și determinarea poziției pe piață a „Transautogaz” SRL urmează a fi lăsată deschisă, având în vedere că acțiunea investigată nu a ridicat probleme de concurență, în scopul descrierii faptelor investigate utilizându-se varianta restrânsă a pieței produsului - piața comercializării cu amănuntul a GNCV în stații de alimentare.
67. Urmare a Dispoziției nr. 4 din 02.11.2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale, ANRE a aprobat prin Hotărârea CA al ANRE nr. 503 din 09.11.2021 prețurile provizorii reglementate pentru furnizarea gazelor naturale pentru „Moldovagaz” SA, cu aplicarea retroactivă a acestora din data de 01.11.2021.
68. Având în vedere că gazele naturale prezintă materia primă în producerea GNCV, acest precedent a provocat furnizorilor GNCV, inclusiv „Transautogaz” SRL, atât pierderi financiare din diferența de preț achitat pentru gaze naturale și prețul aplicat la vânzarea GNCV în perioada 01.11.2021-09.11.2021, pierderi care urmau a fi recuperate în timp prin includerea în prețurile de vânzare a GNCV și care purtau riscul unei incapacități de plată față de „Moldovagaz” SA, cât și o incertitudine cu privire la măsurile preventive pe care ar trebui să le adopte în asemenea situații.

69. La data de 21.01.2022, furnizorul de gaze naturale „Moldovagaz” SA a anunțat public pe propria pagină web și pe propria pagina a rețelei de socializare „Facebook” că a solicitat ANRE majorarea prețurilor reglementate la gazele naturale, indicând în anunț atât prețurile solicitate, cât și data aplicării retroactive a acestora – 01.01.2022.
70. În context, având precedentul lunii noiembrie 2021, „Transautogaz” SRL a decis prin Ordinul nr. 10 din 21.01.2022 să modifice prețurile la GNCV în stații de alimentare începând cu data de 22.01.2022.
71. Majorarea de preț la vânzarea GNCV operată de „Transautogaz” SRL prin Ordinul nr. 10 din 21.01.2022 și ajustată, ulterior, prin Ordinul nr. 11 din 28.01.2022 nu a depășit valoarea majorării de preț solicitate de „Moldovagaz” SA și nici valoarea modificării în mărimea aprobată prin Hotărârea CA al ANRE nr. 32 din 28.01.2022.
72. Ținând cont de ordinele de modificare menționate, Consiliul Concurenței nu a determinat o aplicare neuniformă a prețurilor de vânzare a GNCV în stații de alimentare de către „Transautogaz” SRL, indiferent de localitate, cu prezența cărorva elemente de discriminare a consumatorilor.
73. În concluzie, precizăm că modificarea anticipată a prețurilor de vânzare a GNCV în stații de alimentare de către „Transautogaz” SRL, la data de 22.01.2022, a reprezentat o măsură întemeiată, de răspuns la precedentul de reglementare impus prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nr. 4 din 02.11.2021, iar caracterul preventiv al acestei măsuri a avut scopul de protecție împotriva riscurilor și de asigurare a sustenabilității afacerii în fața incertitudinilor viitoare.
74. Pe parcursul investigației *nu s-a demonstrat că măsura respectivă a fost aplicată neproportional și inechitabil în contextul pieței și al condițiilor specifice acesteia.*
75. Pe cale de consecință, precizăm că, în cazul de față, nu poate fi reținut un posibil comportament abuziv al „Transautogaz” SRL de natură să afecteze concurența pe piață sau să prejudicieze consumatorii, astfel neîndeplinirea acestei condiții duce la concluzia inexistenței încălcării art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței.
76. Acțiunile vizate în cadrul prezentei investigații au fost examinate prin prisma Legii concurenței (redacția în vigoare până la data de 18.09.2023).

Reieșind din faptele constatate și concluziile expuse în raportul de investigație, în temeiul art. 39, art. 41 și art. 65 alin. (1) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, Plenul Consiliului Concurenței

DECIDE:

1. A înceta investigația inițiată prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 01 din 28.01.2022, în legătură cu faptul că pe parcusul investigației nu au fost descoperite probe suficiente privind constatarea încălcării prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către „Transautogaz” SRL care ar justifica aplicarea de măsuri corective sau sancțiuni.
2. Decizia poate fi contestată, în termen de 30 de zile calendaristice de la primirea acesteia, la Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), specializată în materie de contencios administrativ (mun. Chișinău, str. Kiev, nr. 3).
3. Decizia intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștința părților.

Ion MAXIM
Vicepreședinte